

stabilirii teritoriului de origine a pisarilor, face o trecere în revistă a caracteristicilor limbii actelor provenite din cancelaria moldovenească și a vechiului cnezat al Haliciului (pe care le include în aria graiurilor sud-ucrainene) în comparație cu caracteristicile limbii documentelor voliniene și bielorusă (incluse în aria graiurilor nord-ucrainene și bielorusă). Ca trăsături ale limbii și grafiei actelor moldovenești, Kuraszkiewicz amintește amestecul între *к* și *м*, înlocuirea lui *к* cu *и*, redarea lui *ѣ* prin *к*, *и*, *ю* (нарожѣныа, шистѣ, грѣшюкѣ), *ѡ* redat prin *ѣ*, *с*, grafia *кы*, *гы*, amestecul lui *м* și *и*; în morfologie: Dat. sing. al subst. masc. în *-ѣ* și *-оки* (стефанѣ -стефанюки), la Nom. pl. amestecul de terminații *-и*, *-ы* și *-оки*; terminația verbală la pers. I, pl. prezent: în *-мѣ*, *-мо* și polonismul *-мы*.

O serie de acte de cancelarie din aria de influență ucraineană au fost publicate în 1928 de V. Rozov în *Українські грамоти. Том перший, XIV в. і перша половина XV в.*<sup>1</sup>. Lucrarea cuprinde textele a 95 de acte «galițiano-voliniene» dintre anii 1341–1459, din care 29 provin din cancelariile regale ale lui Kiejstut (no. 1), Kazimierz Wielki (no. 2, 9), Władysław Jagiełło (no. 19, 29, 32, 39, 42, 47, 66–68), Swidrigailo (no. 54, 55, 65, 69, 70, 74–76, 78, 80–82, 84–86) și Witold (no. 59, 61) și 66 din partea diferiților cneji, staroști și nobili ucraineni și poloni. Pentru noi prezintă interes în special actele nr. 19 (1386), 42 (1411), 66–68 (1433), 87 (1454) și 92 (1458) adresate către voievozi și boieri moldoveni. Ediția lui V. Rozov a fost folosită în același an de Vasil Demianciuk, care examinează particularitățile morfologice ale textelor în lucrarea *Морфологія українських грамот XIV-го і першої половини XV-го віку*<sup>2</sup>.

Ceea ce nu apare la Rozov și în parte numai a încercat Demianciuk constituie obiectul lucrărilor lui W. Kuraszkiewicz: *Gramoty halicko-wolyńskie XIV–XV в. Studium filologiczne*<sup>3</sup>. și *Gramoty halicko-wolyńskie, XIV–XV*

<sup>1</sup> Исторично-філологічний Відділ Укр. Акад. Наук, Збірник no. 63. Памятки і студії з історії української мови, Kiev 176 + 75 + IX pag. Textele nu au un comentariu filologico-lingvistic ci numai scurte informații de natură istorică și paleografică. Lucrarea conține însă un glosar de cca. 1200 cuvinte (pe 75 pagini). Este un *glosar complet*, cuprinzând întregul lexic al textelor publicate. În preambul (p. 1) autorul arată că «la cuvintele neatestăte sau neexplicate în dicționarul lui Sreznevski se dă și sensul însoțit de fragmente din text, considerate absolut necesare pentru înțelegerea lor». Unele cuvinte sînt însoțite de corespondentele lor polone: acestea sînt «fie împrumuturi din polonă, fie termeni administrativi-juridici, identici cu cei din limba rusă, fie cuvinte rusești intrate în limba polonă». Din glosar nu se poate însă stabili cu precizie care anume cuvinte aparțin uneia sau alteia din categoriile de mai sus. Numai în câteva cazuri: канцларь, Бонгово, ниселѣкцишмѣ, Rozov adaugă «от польск.» (din polonă); de cele mai multe ori însă numai «п» (polon), «ст.-пол.» (veche polonă) sau «ср. пол...» (comp. pol.). Din lucrare lipsește glosarul de nume proprii și geografice, care a rămas numai în intenția autorului. Lipsurile acestea nu pot induce în eroare pe cititorul atent și cu spirit de discernămint, lucrarea lui Rozov rămînînd un exemplu de editare a textelor vechi de cancelarie.

<sup>2</sup> Записки Исторично-філологічного Відділу Укр. Акад. Наук, Кн. XVI (1928), Kiev, p. 73–109. Autorul consideră pronumele demonstrativ *тѡнѣ* (din documentele no. 20 și 50) ca o contaminație a ucr. *тѡнѣ*, *тѡн* cu pol. *ten*, sau o continuare a vechii formații *тѣ* + *нѣ* (p. 87), atestă formele *вишѣ*, *виш*, *вишн*, *славнѣмѣ* ca polonisme (p. 88 și 98); formele de pers. III sing. prezent de tipul *имѣ*, *прислѣша*, *пригѣди*, fără terminația *тѣ*, sub influență polonă (ultima poate și prin simpla cădere a titlei (p. 104). Pentru pers. I pl. înregistrează cele trei terminații caracteristice: *мѣ*-, *-мо*, *-мы*, fără a le da însă originea (p. 103); *-мы* este clar de origine polonă.

<sup>3</sup> În *Byzantinoslavica*, Praga, IV/2 (1932), p. 335–364. Aici despre legătura reciprocă dintre diferitele acte, despre modul și locul în care au fost scrise, despre pisari și originea lor, etc.